

020304-1

Hleděno přísně etymologicky, mělo by se německé slovo „Wesen“ důsledně překládat jako „bylost“; naproti tomu české „bytnost“ by odpovídalo německému „Seinheit“ (žel zcela neběžnému), kdežto německé „Seiendheit“ by zase odpovídalo české „jsoucnosti“. Z filosofického hlediska ovšem nic takového není možné, protože je třeba se držet tradice a zejména toho, jak příslušné termíny (zejména německé) byly chápány filosoficky píšícími autory. Zdá se mi, že nelze za legitimní považovat úmysl dodržovat u všech autorů zásadu jednotného překladu takových termínů. Např. „Dasein“ znamená pro Heideggera něco velmi odlišného než u Jasperse; jestliže nebudeme překládat otrockým napodobením etymologie „tu-bytí“, ale – spolu s Patočkou – budeme v Heideggerových textech překládat jako „pobyt“, zdá se to být zcela nevhodným překladem pro texty Jaspersovy. Česká filosofická terminologie se tedy nemůže pevně ustavovat v situaci překladové, ale musí s českým jazykem pracovat „autonomně“, byť leckdy (a vlastně dost často) pod inspirací úkolů, jež vyvstávají právě při překladech stěžejních filosofických textů jiných. V našem případě pak slovo „bytnost“ by mělo svým významem mířit k tomu, co bytí (určitého jsoucna) dělá právě jeho bytím, tak jako „jsoucnost“ by mělo mířit k tomu, čím se vyznačuje každé (určité) jsoucno. – Pochopitelně jsou v jazyce otevřeny i další možnosti, i když vybočují zcela z rámce jazykového úzu; to by však u termínů teprve ražených nemělo nikoho odradit. Tak např. je možno uvažovat o takových slovech, jako je „jestota“, event. „jestost“ apod.

(Praha, 020304-1.)